

LISTY

skřítko Lískáčka pro rodiny s dětmi




List 25/2016 - ČERVEN



LÍŠKA

Lískáčkovo červnové téma: **Mlha**

Co nás čeká:

-  **Ranní procházka** (pro děti od 0 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, délka dle potřeby)
-  **Rosa** (pro děti od 4 let, ve spolupráci s rodiči, uvnitř nebo venku, dle potřeby)
-  **Šumivá rybka** (pro děti od 5 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, cca 30 minut)



Příběh
s Lískáčkem:

Jak hledali, kde se bere mlha

„Co budeme dneska dělat?“, zeptal se Tomáš sotva otevřel ráno oči. „Asi nic,“ řekla smutně Jitka, „venku je totiž taková mlha, že není nic vidět.“ „Ach jo, tak to bude dneska nuda,“ řekl zklamaně Tomáš. „Proč nuda?“, divil se Lískáček, „právě v mlze se dá zažít velké dobrodružství.“

Začali přemýšlet, co by mohli dělat, když je zavolala babička k snídani. „Hurá, já už mám takový hlad,“ řekl Tomáš. Všichni utíkali do kuchyně. U stolu seděl dědeček a mazal si velký krajíc chleba. „Á, tady jsou naši neposedové. Tak co budete dneska podnikat? Venku vám vodník navařil pořádnou mlhu,“ usmál se na děti.

„Jak nám mohl vodník navařit mlhu? Ty jsi nějakého viděl?“, vyptávala se Jitka. „No, vodníka jsem neviděl, ale myslím si to,“ řekl dědeček. „Však se běžte sami podívat, kde se bere mlha,“ dodal a zakousl se do svého chleba.

„To je nápad. Pojďme společně zjistit, kde se bere mlha,“ zaradoval se Lískáček. A tak se domluvili, že hned po snídani vyrazí ven.

Mlha byla opravdu hustá a bílá jako mléko. Jakmile děti vyšly ven, otřásla jimi zima. Venku bylo chladno a vlhko. Dětem už se nikam moc nechtělo. „Tak kam půjdeme první?“, zeptal se Lískáček. „Já bych šel do lesa,“ řekl Tomáš. „Já bych šla k rybníku,“ navrhla Jitka. „A já bych začal na louce,“ řekl Lískáček. „No a co teď? Přeci nepůjde každý sám. To bychom se v té mlze mohli ztratit,“ řekl Tomáš a bojácně se podíval do mlhy.

„Mohli bychom se rozpočítat,“ navrhl Lískáček. „No a pak půjdeme tam, kdo vyhraje.“ „Dobře. A já nás rozpočítám,“ řekla Jitka a začala počítat. „Liška, šiška, pampeliška, zabloudila v lese myška. Ten, ten, ten, vyvede ji z lesa ven.“ Slovo padlo na Tomáše. Ten se zaradoval a vyrazili k lesu.

Prohledali celý les, ale začátek mlhy nenašli. Pak se zase rozpočítali a vyhrál Lískáček. Louku prošli křížem krážem, ale také nic nenašli. Mlha začala pomalu řídnout a zmáčela všechnu trávu na louce. Jak ji děti procházely všemi směry, úplně se zmáčely.

„Tak nevím, jestli to najdeme. Mlha pomalu mizí,“ řekl smutně Tomáš. „Ještě se musíme podívat k rybníku. Tam jsme ještě nebyli,“ nedala se Jitka a už utíkala k rybníku. Ale než k rybníku doběhli, mlha byla pryč. Sluníčko ji celou vypilo.

„Jé, podívejte. Z rybníka se kouří,“ volala Jitka na Tomáše s Lískáčkem. „Teda. Dědeček měl asi pravdu, když říkal, že mlhu uvařil vodník,“ řekl Tomáš a díval se nevěřicně na hladinu rybníka. Z vody se opravdu kouřilo a mlha stoupala vzhůru za sluníčkem, kde mizela.

„Přece bys tomu nevěřil,“ divila se Jitka. „Podívej se do vody. Copak tam je nějaký vodník?“ „Tak jak to, že se z vody kouří,“ ptal se Tomáš. „Tak to je těžké,“ řekl Lískáček, „ale vím, že za to může sluníčko. Když se ohřátý vzduch dostane nad studenou hladinu rybníka, udělá se mlha,“ snažil se to Lískáček dětem vysvětlit.

Když přišli domů, s nadšením vyprávěli o svém dobrodružství babičce. „A babi, z rybníka se opravdu kouřilo. Ale vodník to nebyl,“ vysvětloval Tomáš babičce. „To vám ráda věřím. Ale vy vypadáte jako vodníci. Vy jste si v tom rybníce snad zaplavali. Všichni jste úplně mokří. Jen se na sebe podívejte,“ řekla babička a smála se. „Tak a teď šaty dolů a honem do teplé vany. Já vám uvařím lipový čaj“, začala je babička popohánět.

Děti se vykouply a už se těšily, až zase bude mlha. Ono se jim to dobrodružství zalíbilo. Přály si, aby zase brzy byla mlha.



Lískáčkov
bádání:

Ranní procházka

Věk: od 0 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: žádné, případně fotoaparát

Motivace: V létě jsou nejkrásnější procházky po ránu. Kdy vstává příroda, slunce se koupe v rose a z vodních ploch vstává mlha. Civilizace ještě příliš nehlučí a tak je možné poslouchat zpěv ptáků a zvuky probouzející se přírody. Zkuste to taky. Stojí to za to.



Postup:

Vypravte se na procházku do vašeho okolí. Ale ne po snídani nebo odpoledne. Zkuste to brzy ráno. Určitě se vám příroda za brzké vstávání odmění a i snídaně vám bude víc chutnat. Pokud bude mlha, zkuste zapátrat, kde je u vás mlhy nejvíce. Za rosy se zase můžete vypravit na lov zajímavých fotografií kapek, prosvětlených ranním sluncem.

Trocha teorie:

Mlha je spousta malých kapiček vody, která se ve vzduchu vysrážela díky změně teploty vzduchu. Rosa je voda vysrážená na chladných listech rostlin. Dalo by se říct, že se jedná pokaždé o jiný jev, ale oba vznikají na základě stejných příčin. Jejich vznik souvisí s tzv. rosným bodem. Jedná se o teplotu, kdy je vzduch maximálně nasycen vodními parami. Jakmile se ale teplota sníží, vodní pára se začne srážet a shlukuje se do kapiček. Zajímavé je, že hodnota rosného bodu se mění. Čím je vzduch teplejší, tím více páry se do něho vejde.

A jak je to tedy s ranní mlhou a rosou? Mlha vzniká tehdy, když se teplý proud vzduchu dostane do chladnějších míst nebo nad chladný povrch (např. vodní hladina). Rosa vzniká tehdy, když se výrazně sníží teplota předmětů oproti okolnímu vzduchu. Vodní pára se pak sráží na těchto chladných předmětech. K tomu to jevu může dojít jednak večer po západu slunce, ale i nad ránem, kdy je nejchladněji.



Lískáčkův pokus: Rosa

Věk: od 4 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř nebo venku

Pomůcky: 2 sklenice, lednice, mrazák, vychlazená voda, led, rychlovarná konvice, skleněný džbán

Motivace: Tomáš s Jitkou a Lískáčkem se při procházení po louce pořádně promočili. Proč ale, když nepršelo? Bylo to proto, že na louce byla tráva studená. Na ní se pak ze vzduchu vysrážela voda. Nevěříte? Tak si to vyzkoušejme. Udělat rosu není tak těžké. Níže budete mít vícero návodů, jak rosu vytvořit.

Postup:

1. První způsob určitě znáte, protože se s ním v létě setkáváte, když si dáváte chlazený nápoj. Je to jednoduché. Do sklenice nalijeme vychlazenou vodu. Sklenice se od vody ochladí a na jejím povrchu se začnou vytvářet kapičky vody.
2. Druhý způsob nepotřebuje vychlazenou vodu. Budeme totiž v lednici a v mrazáku chladit vždy jednu sklenici. Nechte je tam alespoň půl hodiny. Když pak sklenice vyndáme, můžeme porovnávat, kde se rosa bude vytvářet rychleji a kde bude rosa větší.
3. Třetí způsob nám ukáže, že opravdu záleží na teplotě předmětu. Vezměte dvě sklenice a obě naplňte vodou. Jednu naplníme úplně a druhou do poloviny. Do druhé sklenice pak přidáme led. Poté budeme pozorovat, kde se rosa začne vytvářet. Nechte děti samotné vymyslet, proč se rosa tvoří na sklenici s ledem a druhá sklenice je suchá.
4. Poslední způsob nám ukáže, jak vzniká déšť. Ale musíme dávat pozor, abychom se neopařili. Necháme si v lednici (nebo lépe v mrazáku) vychladit skleněný džbán. Poté do rychlovarné konvice dáme vodu a zapneme ji. Jakmile začne voda vařit, otevřeme konvici a nad stoupající parou přidržíme vychlazený džbán dnem vzhůru. Pára se začne ve džbánu srážet a po stranách nám začne stékat voda, která pak odkapává (prší) z hrany džbánu na zem. Je to takový malý koloběh vody.


 Lískáčkovo
tvoření:

Šumivá rybka

Věk: od 5 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

Pomůcky: jedlá soda, kyselina citronová v prášku, olivový olej, kukuřičný škrob, jemná koupelová sůl, rozprašovač s vodou, lžice, miska, metla, formičky a pracovní podložka

Motivace: Tomáš s Jitkou a Lískáčkem v příběhu nakonec pořádně promokli. Aby ze všeho toho dobrodružství nebyli nemocní, připravila jim babička vanu plnou teplé voňavé vody, kde se pořádně prohřáli. Když se babičky ptali, jak je možné, že ta voda tak voní, prozradila jim, že jim tam dala vonnou kuličku, kterou nedávno vyrobila. Děti se rozhodli, že to taky zkusí.

Postup:

1. Připravíme si jedlou sodu, kyselinu citronovou v prášku, olivový olej, kukuřičný škrob, jemnou koupelovou sůl (jemnou), rozprašovač s vodou, lžici, misku, metlu, formičky a pracovní podložku.
2. Nejprve dáme do misky 4 lžice jedlé sody, 2 lžice kyseliny citrónové, 1 lžici škrobu a 1 lžici soli. Vše řádně promícháme. Pokud máme hrubou kyselinu citrónovou, můžeme ji nadrtit v sáčku pomocí paličky nebo v hmoždíři.



3. K promíchané směsi přidáme dvě lžice olivového oleje.
4. Začneme rukou pořádně promíchávat.



5. Postupně pomocí ostříkovače přidáváme vodu. Snažíme se vytvořit smě podobnou vlhkému písku. Vodu ale přidáváme opatrně.



6. Ideální směs při smáčknutí drží tvar.



7. Formičku vytřeme olejem, aby se nám hotový tvar dobře po vyschnutí vyndával.



8. Do formičky vmačkáme připravenou směs. Snažíme se směs pořádně ztuhnout.



9. Vyplněné formičky necháme 24 hodin vysychat.



10. Hotový výrobek vyklepneme a můžeme použít při koupeli. Přeji příjemnou lázeň.





Pochlub
se Lískáčkovi:

Jak to dopadlo?

Stalo se vám něco zajímavého? Chcete se ještě na něco zeptat? Pište Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší. A také nám můžete napsat, jaké téma byste v našich listech uvítali.



Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

-  Jak vzniká mlha?
-  Proč je ráno rosa?
-  Co to je rosa?
-  Z čeho je vytvořená mlha?
-  Jak si můžeme doma vytvořit rosu?
-  Co je to rosný bod?
-  Jak vypadá ráno příroda?

Sestavila: Lenka Pavelčíková
Spolupráce: Petr Pavelčík, Iva Koutná